Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

onze referentie
8089788

Datum	16 oktober 2026
Betreft	Beantwoording vragen over tbs in het Caribisch deel van het Koninkrijk

In een brief van 15 september 2026 heeft de voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer mij verzocht om vragen van het lid van de Fractie-Walenkamp te beantwoorden. Deze vragen gaan over de tbs-maatregel binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk. Hieronder geef ik per gestelde vraag mijn antwoord.

Daarnaast heeft de Tweede Kamer, naar aanleiding van het tweeminutendebat Caribisch deel van het Koninkrijk op 8 september jl., een motie aangenomen van het lid Ceder (ChristenUnie).[1] In deze motie wordt de regering verzocht concrete afspraken te maken over de beschikbaarheid en tenuitvoerlegging van forensische maatregelen in het Caribisch deel van het Koninkrijk, waaronder de beschikbaarheid van passende hoog beveiligde forensische zorg. In de beantwoording van vraag 5 besteed ik aandacht aan de opvolging van deze motie, maar ook de andere vragen raken qua inhoud aan de motie. Om die reden stuur ik de Tweede Kamer ook een afschrift van deze brief.

Vraag 1
Is u bekend dat de strafwetgeving op Aruba, Curaçao en Sint Maarten de mogelijkheid biedt om een tbs-maatregel op te leggen, maar dat dit in de praktijk niet of vrijwel niet gebeurt omdat er geen toereikende tbs-zorg noch tenuitvoerleggingsfaciliteiten op de eilanden beschikbaar zijn?

Antwoord op vraag 1
De wetgeving op Aruba en Curaçao biedt de rechter de mogelijkheid een tbs-maatregel op te leggen, en dit gebeurt in de praktijk ook. De tenuitvoerlegging van een tbs-maatregel kent daar inderdaad verschillende uitdagingen. Er wordt aan gewerkt om deze uitdagingen zoveel mogelijk weg te nemen, op een manier die passend is bij de context van de Caribische regio. Zie daarvoor mijn antwoord op vraag 5.

Op Sint-Maarten kan de tbs-maatregel niet worden opgelegd op basis van de daar geldende wetgeving.

Vraag 2
Bent u bekend met het feit dat op de BES-eilanden oplegging van een tbs-maatregel niet tot de mogelijkheden behoort omdat de strafwetgeving aldaar deze sanctie niet kent?

[1] *Kamerstukken II* 2025-2026, 29 279, nr. 1080.

Vraag 3
Bent u bekend met het feit dat de Wetboeken van Strafrecht in het Caribisch deel van het Koninkrijk, in het bijzonder voor de BES-eilanden, nog steeds niet zijn geactualiseerd, waar dit voor de aansluiting met het Nederlandse rechtsstelsel en het EHRM wel zeer wenselijk wordt geacht?

Antwoord op vragen 2 en 3
De regeling om de tbs-maatregel op te leggen in Caribisch Nederland (de BES-eilanden) is gereed en gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2010, 350). Deze aanvulling van het Wetboek van Strafrecht BES is echter nog niet in werking getreden. Reden hiervoor is dat de voorzieningen onvoldoende op orde waren om de tbs-maatregel op verantwoorde wijze ten uitvoer te leggen.

Gezien de kleinschaligheid in het Caribisch deel van het Koninkrijk (zowel Caribisch Nederland als de autonome landen), is onderlinge samenwerking noodzakelijk. Op dit moment wordt Koninkrijksbreed gewerkt aan het verbeteren van de forensische zorg voorzieningen, via het meerjarig programma forensische zorg en behandeling, tbs en pij. Zie daarvoor ook mijn antwoord op vraag 5. Binnen Caribisch Nederland bestaan overigens reeds forensische behandelmogelijkheden voor gedetineerden op de forensische zorg afdeling van de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN).

Vraag 4
Bent u bekend met de jurisprudentie van het EHRM (in het bijzonder het zogenaamde Murray-arrest van 26 april 2016) waarin het Koninkrijk der Nederlanden is veroordeeld wegens het ontbreken van adequate forensisch-psychiatrische behandeling en herstelperspectief voor levenslang gestrafte gedetineerden met een psychische stoornis op de Caribische eilanden, wat volgens het EHRM een schending opleverde van artikel 3 EVRM (het verbod op onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing)?

Antwoord op vraag 4
Ja, daar ben ik mee bekend. Op 30 september jl. heeft het Koninkrijk der Nederlanden een nieuw Action Plan ingediend bij het comité van Ministers van de Raad van Europa, in de opvolging van deze zaak. Daarin staan de maatregelen die hieromtrent worden genomen, uiteengezet. Het comité van Ministers zal dit Action Plan op korte termijn publiceren.[2]

Vraag 5
Deelt u de opvatting dat de Rijksregering een zorgplicht heeft om een volwaardig behandelklimaat op de eilanden te realiseren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hier op korte termijn aan doen? Welke concrete maatregelen gaat u op welke termijn nemen om hieraan te voldoen?

Antwoord op vraag 5
De autonome landen binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk (Aruba, Curaçao en Sint Maarten) hebben een eigen verantwoordelijkheid voor de oplegging en tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen. Dit geldt ook voor de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. De verantwoordelijkheid van mijn ministerie strekt tot Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

[2] https://hudoc.exec.coe.int/

Dit neemt niet weg dat de landen binnen het Koninkrijk elkaar hulp en bijstand verlenen, en samenwerken. Inzet voor verbetering van de forensische zorg in het Caribisch deel van het Koninkrijk vindt Koninkrijksbreed plaats via het meerjarig programma forensische zorg en behandeling, tbs en pij. Nederland stelt financiële middelen, expertise en ondersteuning voor een periode van 4–5 jaar beschikbaar voor de programmamanager en het Koninkrijksbrede programmaonderdeel. Daarnaast financiert Nederland het lokale projectteam van Caribisch Nederland. Sinds april 2026 is de Koninkrijksbrede programmamanager aangesteld en zijn al verschillende stappen gezet, waaronder het organiseren van scholing, onder andere gericht op de psychiatrische en psychologische rapportage.

In de motie Ceder[3] word ik verzocht concrete afspraken te maken over de beschikbaarheid en tenuitvoerlegging van forensische maatregelen in het Caribisch deel van het Koninkrijk, waaronder de beschikbaarheid van passende hoog beveiligde forensische zorg. Onder de vlag van het meerjarig programma wordt Koninkrijksbreed toegewerkt naar een overkoepelend plan van aanpak, en specifieke plannen per land. De projectteams per land hebben tot doel om, vanuit een integrale ketenbenadering, prioriteiten te stellen waardoor het uiteindelijke plan van aanpak aansluit bij de lokale context. Het meerjarig programma vormt een vast agendapunt op het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) tussen de ministers van Justitie van de vier landen binnen het Koninkrijk. Hierdoor wordt er blijvend en gezamenlijk op de voortgang van het programma gestuurd, en worden concrete afspraken vastgelegd en opgevolgd. Wat betreft hoogbeveiligde forensische zorg, kan ik zeggen dat een tbs-kliniek zoals we die in Europees Nederland kennen, wegens de kleinschaligheid in het Caribisch deel van het Koninkrijk, waarschijnlijk niet mogelijk is. Binnen het meerjarig programma worden oplossingen verkend die passen bij de context van de Caribische regio.

Over de laatste stand van zaken omtrent het meerjarig programma forensische zorg en behandeling, tbs en pij wordt de Tweede Kamer regelmatig op de hoogte gebracht, via verschillende brieven.[4] Ook krijgt de Tweede Kamer na ieder JVO een terugkoppelingsbrief. De terugkoppelingsbrief van het JVO dat in september jl. heeft plaatsgevonden, zal deze maand nog met de Tweede Kamer worden gedeeld.

Vraag 6
De gevolgen van deze juridische en humane onwenselijke situatie zijn naar het oordeel van dit lid als volgt:

- De mogelijkheden om op de eilanden beveiligde (forensische) zorg te bieden aan personen met een psychische stoornis die een delict begaan, zijn op dit moment volstrekt ontoereikend;
- Dit betekent volgens dit lid dat personen met ernstige psychische problematiek die een zwaar misdrijf hebben begaan de gevangenis uitkomen zonder dat er adequate behandeling heeft plaatsgevonden;
- Dit heeft als gevolg dat de kans op recidive onverminderd hoog blijft;
- Dit brengt grote risico’s met zich mee voor de openbare veiligheid en de gezinnen en de nabestaanden op de eilanden;
- Dit lid constateert dat er de afgelopen jaren een aantal gevallen is geweest dat een verdachte op de eilanden geen tbs met dwangverpleging

[3] *Kamerstukken II* 2025-2026, 29 279, nr. 1080.
[4] Zie onder andere: *Kamerstukken II* 2025-26, 29 279, nr. 1018; *Kamerstukken II* 2025-2026, 33 173, nr. 27.

opgelegd heeft gekregen, waar dit wel zeer wenselijk was. In plaats daarvan heeft rechter tbs met voorwaarden of een levenslange gevangenisstraf opgelegd.

Deelt de regering de visie van het lid van de Fractie-Walenkamp dat bovenstaande vijf punten zeer onwenselijk zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hier op korte termijn aan doen?

Antwoord op vraag 6
In het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn forensische behandelmogelijkheden beschikbaar. Het aanbod – en de mate waarin het ministerie van Justitie en Veiligheid hiervoor verantwoordelijk is - verschilt per land of bijzondere gemeente. Zoals in mijn antwoord op vraag vijf toegelicht, zijn de autonome landen binnen het Koninkrijk zelf verantwoordelijk voor de rechtshandhavingsketen, en daarmee het realiseren van adequate forensische zorg en behandelmogelijkheden. Wat betreft Caribisch Nederland kan ik melden dat, hoewel de tbs-maatregel daar niet opgelegd kan worden, er wel degelijk forensische behandelmogelijkheden bestaan voor gedetineerden op de forensische zorg afdeling van de JICN.

Hoewel er in het Caribisch deel van het Koninkrijk reeds aanbod is, is het noodzakelijk dit te verbeteren. Het huidige aanbod is immers niet toereikend, en dit brengt inderdaad onwenselijke risico's met zich mee. Daarom vind ik het meerjarig programma forensische zorg en behandeling, tbs en pij van zeer groot belang. Hierin wordt actief binnen het Koninkrijk samengewerkt aan het verbeteren van de forensische zorg.

De aanname dat personen een alternatieve straf of maatregel opgelegd hebben gekregen, waar eigenlijk een tbs-maatregel wenselijk was geweest, kan niet worden bevestigd. De afweging om een straf of maatregel op te leggen en, zo ja, welke, ligt bij de rechter.

Vraag 7
Hoeveel tbs-veroordeelden op de eilanden, respectievelijk Nederland, wachten nu op behandeling? Hoe lang wachten zij? Op welke termijn gaat de regering hier actie op ondernemen?

Antwoord op vraag 7
Op deze vraag kan ik geen sluitend antwoord geven. Voor de autonome landen betreft dit immers een landsaangelegenheid. Binnen Caribisch Nederland kan de tbs-maatregel niet door de rechter opgelegd worden. Dit houdt in dat daar ook geen sprake is van tbs-veroordelingen. In Europees Nederland wachten op dit moment circa 270 tbs-passanten in een penitentiaire inrichting op een tbs-behandeling in een tbs-kliniek.

Vraag 8
Kunt u toelichten hoeveel verdachten en veroordeelden in het Caribische deel van het Koninkrijk onder normale, ideale omstandigheden tbs opgelegd zouden hebben gekregen, maar deze maatregel nu niet opgelegd krijgen omdat tbs op sommige eilanden niet of nauwelijks kan worden toegepast of gefaciliteerd? Wat gaat u hier op korte termijn aan doen?

Antwoord op vraag 8

Onze referentie
8122962

Deze vraag kan ik niet beantwoorden. De oplegging van een straf of maatregel is een afweging van de rechter.

Zoals onder vraag 5 en 6 toegelicht, vind ik het van groot belang de voorzieningen voor forensische zorg in het Caribisch deel van het Koninkrijk te verbeteren. De inzet hierop vindt plaats via het meerjarig programma forensische zorg en behandeling, tbs en pij.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen